

'Ze verdienen aan mensen die geen hoop hebben'

Stamcellen zijn, in de ogen van patiënten en wetenschappers, veelbelovend. Zo kunnen ze in de toekomst - misschien - Alzheimer-, dwarslezie- en diabetespatiënten genezen. "We moeten uitvinden hoe die stamcellen zich ontwikkelen. Je kunt dan beschadigde of ontbrekende delen in het lichaam van zieke mensen vervangen."

Stamcellen zijn niets anders dan een voorraadje cellen, die nog niet helemaal uitontwikkeld zijn. De meest pure stamcel is die van een embryo, nog geen week oud. Het klompje dat je dan nog niet eens met het blote oog kan zien, bestaat uit cellen die nog alles kunnen worden. Gerald de Haan, hoogleraar celbiologie, doet hier onderzoek naar bij het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). "Er bestaat goede hoop dat men oplossingen kan vinden voor ziekten als Alzheimer, Parkinson en diabetes", zegt hij.

Stamcellen

Er bestaan twee soorten stamcellen:

- Stamcellen uit het lichaam van volwassenen, zogenaamde 'adulte stamcellen'. Deze fungeren als voorraadje voor de cellen die in ons lichaam doodgaan. Ze kunnen alleen uitgroeien tot een cel van het lichaamsdeel waar ze in zitten.
- Embryonale stamcellen. Deze cellen zitten in het zogenaamde blastocyst, een embryo dat zich nog niet heeft genesteld in de baarmoeder (jonger dan een week na de bevruchting). Deze cellen hebben nog geen 'keuzes gemaakt' of ze hersen-, bloed- of bijvoorbeeld zenuwcellen willen worden. Ze kunnen nog alle kanten uit.
- Bij de stamcelbehandelingen die nu bestaan voor mensen, worden stamcellen van volwassenen gebruikt. Een bekend - wel door wetenschappers erkend - voorbeeld, is beenmergtransplantatie. Hierbij worden gezonde baby-bloedcellen uit het beenmerg gehaald, om het bloed van leukemiepatiënten (bloedkanker) te 'vervangen'.

Maar stamcellen zijn omstreken. Zo vinden sommige mensen, tot voor kort met name in de Verenigde Staten, het gebruik van embryo's voor onderzoek ethisch niet kunnen. Om die reden geven de VS geen belastinggeld uit aan stamcelonderzoek. Tegenwoordig is in de VS minder bezwaar, maar zijn de streng christenen nog tegenstander. De Haan: "Mensen denken vaak, als stamcellen negatief in het nieuws komen, 'zie je wel dat het slecht is'. Maar dat is het niet. Proeven met menselijke stamcellen op dieren hebben tot nu toe hoopvolle resultaten opgeleverd."

Nederlands onderzoek

Het Universitair Medisch Centrum Groningen is een van de drie plekken in Nederland waar onderzoek wordt gedaan naar stamcellen. De Haan: "Het is zaak dat we uitvin-

STAMCELLEN KUNNEN In de toekomst dwarsleziepatiënten zoals Corinne Jeanmaire - misschien - genezen.

den hoe die stamcellen zich ontwikkelen. Je kunt dan beschadigde of ontbrekende delen in het lichaam van zieke mensen vervangen."

Maar zo ver is het nog niet en dat zorgt soms voor problemen. De Haan: "Voor we betrouwbare resultaten vinden, zijn we zo vijf jaar verder. Bedrijven die nu al experimentele - stamceltherapie aanbieden, zoals het Preventief Medisch Centrum in Rotterdam, zijn cowboys. We moeten oppassen met dit soort commerciële instellingen die patiënten gebruiken die met hun rug tegen de muur staan. Dat is een wel heel makkelijke manier om geld te verdienen."

PMC

Door de vernietigende conclusies van de inspectie over het Preventief Medisch Centrum (PMC, zie kader) in Rotterdam, kwam stamceltherapie begin deze maand in een kwaad daglicht te staan. "Die therapie van het PMC moet niet in verband worden gebracht met het onderzoek van echte wetenschappers", zegt Gerald de Haan. Bij de experimentele privékliniek in Rotterdam, gebruikten ze stamcellen uit navelstrengbloed, die ze inspooten bij verlamde patiënten. Ook

bij een ander Nederlands bedrijf waar verlamde patiënten worden behandeld met stamcellen, Cells4health, is de inspectie naar verluidt op bezoek geweest.

"Goed", vindt dwarslezie patiënt Corinne Jeanmaire (38, foto). Ook Corinne, die tot haar middel

PMC

- Begin deze maand heeft de Inspectie voor de Gezondheidszorg het Preventief Medisch Centrum (PMC) in Rotterdam het bevel gegeven hun stamcelbehandeling direct stop te zetten.
- Volgens de inspectie kan het PMC de herkomst, geschiktheid en veiligheid van de gebruikte cellen niet aantonen.

verlamd is, heeft haar hoop op onder andere stamcellen gevestigd. Na uitgebreid navragen besloot ze echter zich niet voor grof geld te laten behandelen bij Cells4health. "De resultaten van dit bedrijf zijn niet openbaar, dus vertrouwde ik het niet." Ruim een week geleden kregen premier Balkenende en minister Hoogervorst een brief van Corinne, die ze verstuurd samen met andere Nederlanders en internationale lotgenoten van het initiatief Stepnow en deskundigen.

Mening van Metro Life Panel

- De helft van de Nederlanders weet niet precies wat stamcellen zijn, zo blijkt uit eigen onderzoek van Metro onder 884 Nederlanders.
- Van deze groep heeft negentig procent (dus ook een deel van de mensen die niet precies weten wat stamcellen zijn) een mening over het gebruik van stamcellen uit embryo's voor onderzoek. 34 Procent is voor het gebruik van embryo's, afkomstig van abortussen en IVF-behandelingen, als die voor onderzoek worden ingezet. 68 Procent is voor het gebruik van deze embryo's, als zeker is dat er mensen mee kunnen worden genezen. Zestien procent is tegen het gebruik van embryo's voor deze doeleinden.
- Verder vond 73 procent van de respondenten dat de staat moet bijdragen aan verder onderzoek naar stamcellen.

kreeg vijftieneenhalf jaar geleden een ernstig auto-ongeluk. "Ik werd wakker op de snelweg, ik was uit de auto geslingerd en voelde mijn benen niet meer. Ik was er heel slecht aan toe. Ik mag eigenlijk van geluk spreken dat ik nog leef." Op dit moment zit Corinne in een rolstoel. Ze woont op zichzelf en werkt bij Philips in Eindhoven.

Hoop

Corinne is blij dat ze nog veel zelf kan. "Maar natuurlijk zou ik het liefste - gedeeltelijk - genezen. Maar als ik zeg dat er meer onderzoek moet komen, denk ik aan mensen die ook hun armen niet meer kunnen gebruiken. Bij de huidige behandelingen met stamcellen, moet je nu maar hopen dat het helpt... Ze nemen stamcellen uit volwassenen en spuiten die in op de plek waar je ruggenmerg doorgesneden is. Maar wat ze doen is vaak niet wetenschappelijk onderbouwd. Ze willen vooral veel geld verdienen aan mensen zoals wij, die geen andere hoop hebben."

Revalidatiearts Henk van der Meent uit Nijmegen, die onder andere met dwarsleziepatiënten werkt, is het met Corinne eens. "Met name voor genezing van verlamming ligt er een grote potentie in stamcelonderzoek. Ik steun dan ook het initiatief van Corinne en haar lotgenoten."

Meer weten over het initiatief van Corinne?

www.stepnow.org

Meer weten over stamcellen? Een filmpje met uitleg over stamcellen (gemaakt door voorstanders) kun je vinden op: http://www.eurostemcell.org/Outreach/Film/film_ned.htm

JONA DEKKER
Metro-verslaggever

www.stepnow.org